

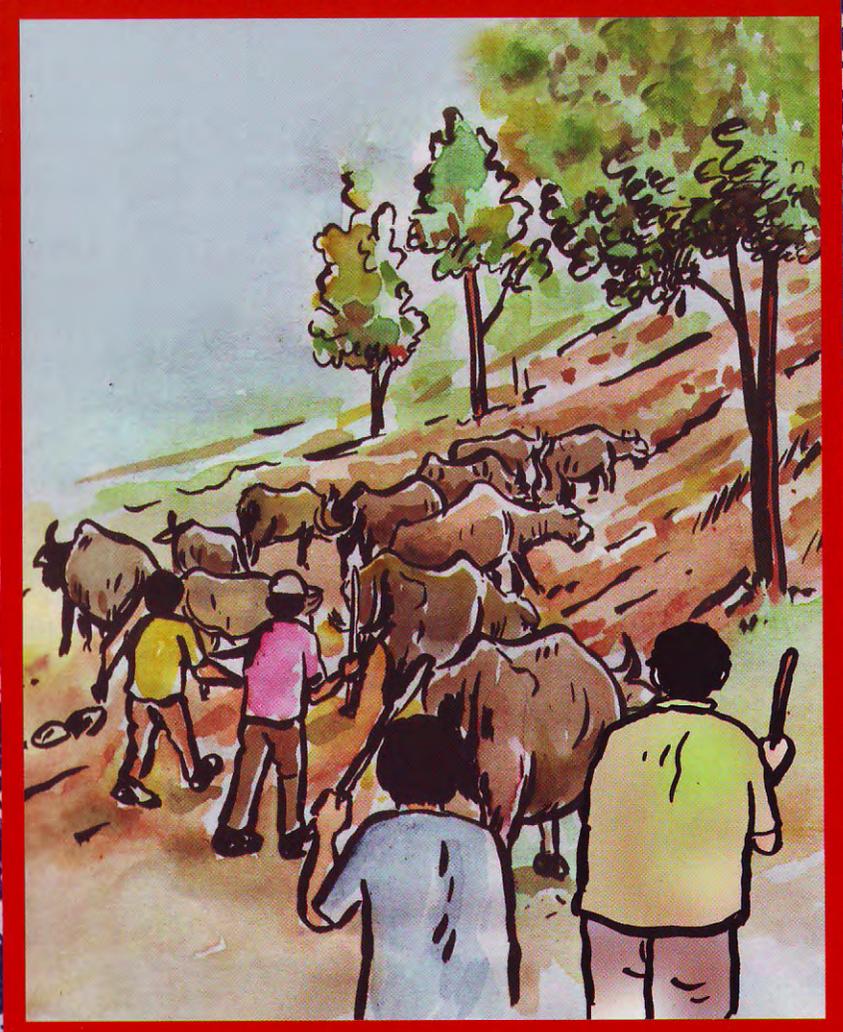
पिपल पुस्तकको बारेमा

यो ग्रन्थमाला भाषानुभव विधिबाट तयार गरिएको हो । यस विधिमा लेखकले मौखिक रूपमा भनेको कथालाई अर्को व्यक्तिले जस्ताको तस्तै लेखेर कथा तयार पार्दछ ।

यस किसिमका कथाहरू सत्य घटनामा आधारित हुनुका साथै गाउँका मानिसहरूको अनुभवसँग मेल खाने हुनाले उनीहरूले यसमा बढी चासो लिन्छन् । वास्तविक मौखिक वाचन प्रवाहबाट बनेका यस्ता कथाहरू पढ्दा नव साक्षर प्रौढहरूले पछि आउने घटनाको अड्कल पहिले नै पाउँछन् जसबाट उनीहरूको आत्म विश्वास र वाचन प्रवाह बढ्दै जान्छ ।

केवल सामान्य सम्पादन गरिएको हुँदा मौखिक भाषामा हुने गुणहरू जस्तै- ठाउँ ठाउँको बोलाई विभिन्नता, भर्रा शब्दहरू, सरल वाक्यहरू यथावत रहेका छन् । यो ग्रन्थमालाले नव साक्षर प्रौढ पाठकहरूलाई बोली-चालीको भाषाबाट कुशलतापूर्वक किताबी भाषामा लैजान चाहन्छ । जब उनीहरूमा पढ्ने बानी बस्दै जान्छ, परिष्कृत शैलीका नयाँ नयाँ लेखहरू पनि पढ्न सक्ने हुन्छन् ।

प्रत्येक शीर्षक छुट्टा छुट्टै भएतापनि १०० वटा जति शीर्षकमा तयार गरिने यस ग्रन्थमालामा प्रयोग भएका विभिन्न रूप, शैली, र संरचनाको माध्यमबाट नव साक्षर पाठकहरूले भाषाको विकास गर्न सक्दछन् भन्ने विश्वास गरिएको छ ।

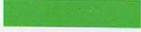

प्रकाशक: मातृभाषा पिपल पुस्तक परियोजना - २०६३

मोराई जैल दिन

- - सबभन्दा सजिल
- - ठिकै सजिल
- - अलि असजिल
- - रामसै पढिके सक्लारके

Information About This Book

Language: Darai

Nepali Title: Gothaala Jadako Samaya

English Title: The Day I Took Our Cattle to Graze

Author: Bimal Raj Darai

Artist: Ratan Ale

First Edition: 2006

Copies: 500

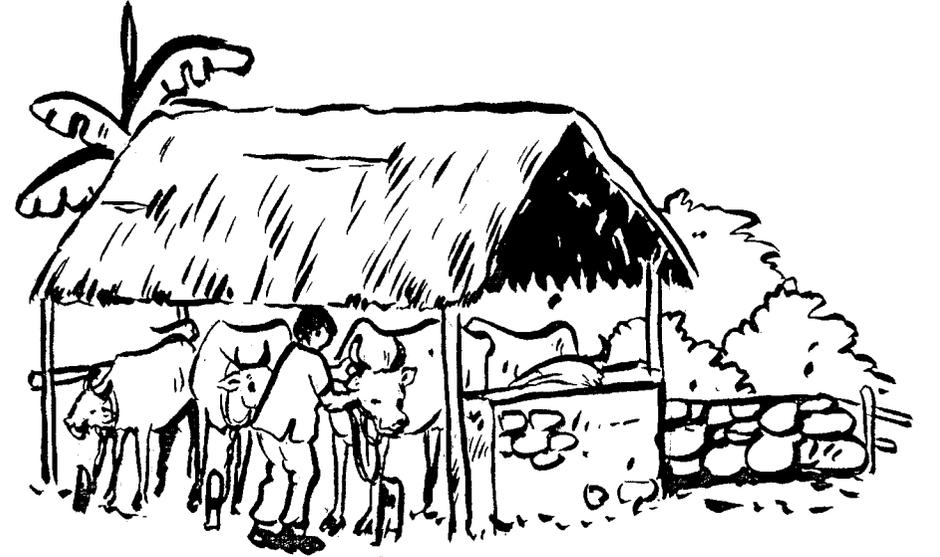
Publisher: Mother Tongue Pipal Pustak Project

मोराई जैल दिन

बरत खोस्ते मै एकटा बड्क चितुवा
देख्ल! उ पनि हिड्ते मेर पट्टी ऐल।

एक दिन मै दश बर्ष भैतेखनाई
मेर मोराई जैलार पालो पर्ल। बिहान
नौ बजे भात खाईकुन मै साङ्गातिहरुक
घर जाईकुन गाई बरत मोराई लेजाईके
कल। ओमाटे मै हाम्र गोठय आईकुन
दुक्टा गाई र दुक्टा बरत फुचाल।
असै मेर गाई बरत साङ्गातिक गाई

चित्र: रतन आले

बरतसै मिसाईकुन चाराईके लेजाल।
हामेई चार घरक गाई बरत मिसाल।

असै “गाई कछी लेजाईके?”
कैकुन हामेई चार जेनाई सल्ला कर्ल।
असै “गाई बसन्टारक बन लेजाउ,”
कैकुन मै कल। अरू साङ्गातीई

“भईत” कैकुन हामेई गाई बरत
तिछी लेजाल। गाउकमाटे एक घण्टा
खोलाक पायाड लेजाईके पतेरै।
बसन्टारक बन पुगिकुन हामेई गाई
बरत छाड्देली। असै मै साङ्गातिके
सोधल, “कन कन तर गाई बरत
चाईके बस्लार, कन कन उपर गाई
बरत लिके जैलार?”

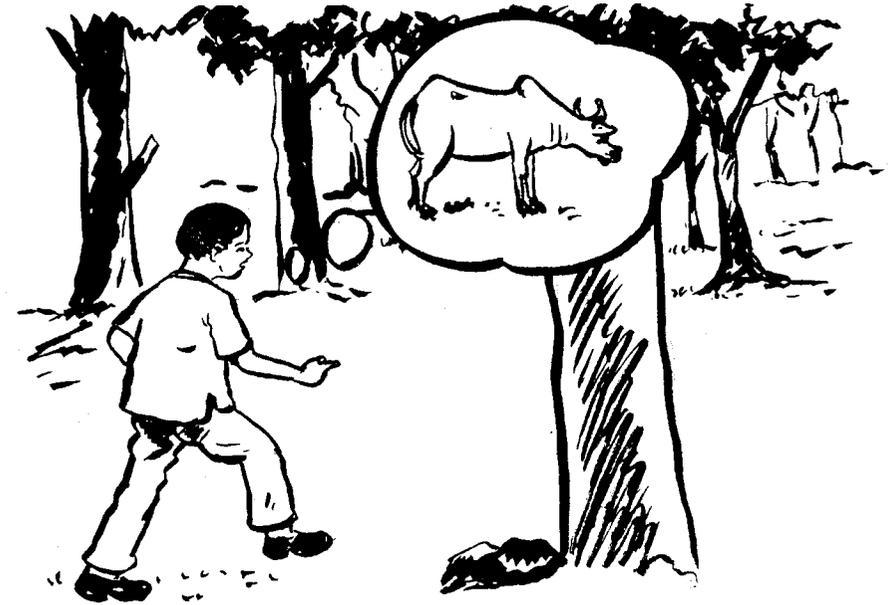
एकटा साङ्गातिई मेराईके कल,
“तै र मै उपर गाई बरत लिके भाउ।”
ओमाटे हामेई दुक्टा उपर बन जैल।
अरू दुई जेनाई खोलाय बसिकुन
गाई बरत छेकल। उपरकमाटे हामेई
दुई जेनाई एक घण्टा पाछु गाई बरत
खोला भार्ल।

असै हामेई सबैनी आफुक आफुक
गाई बरत गन्ल।

तिन जेना साङ्गातिक सबै गाई
बरत ऐल। मेर एकटा बरत हेराल।
साङ्गातिई कल, “तै तेर हेराल बरत
खोजिके जा।”

मै “भईत” कैकुन ऐल गाई बरत
साङ्गातिके चाईके मै पाठाल। ओनेन
“भईत, हामेई चाताईर” कैकुन कल।

ओमाटे मै हेराल बरत खोजिके
एस्करै बन जैल। बरत खोस्ते जैतेखनाई
बनय मै एकटा बड्क चितुवा देख्ल।
उ पनि हिड्ते मेरा पट्टी ऐतेरै। उ मेरासै
पचास हात जति दुराउ रै। उक्राईके
मेरा पट्टी ऐल देखिकुन मै ओखनी
एक्दम बड्क सोरेई “आभिई!” कैकुन

कराल। मेर सोर सुनिकुन चितुवा
पनि छिटो बन भाग्ल।

ओमाटे मै बरत नाखोजिकुन
साङ्गातिका बेस्कसै दुग्निकुन खोला
भर्ल। मेर साङ्गातिई कल, “बरत
नाखोजिकुन केकरिके ऐल? तेराईके
के भैल? एखन तेराईके घरय सबैनि
हप्कातात।”

असै मै कल, “चितुवा देख्ल!”
साङ्गातिई कल, “चितुवा कस्न रै?”
ओमाटे मै कल, “एक्दम बड्क
डाराउन रै। उवाई मेराईके देखिकुन
मुयाईड ‘आ!’ कार्ल।” यो कुरा
सुनिकुन सबै साङ्गातिई डाराल।

हामेई हेराल बरत छाडिकुन
खोलाक गाई बरत लिक्नुन घर ऐल।
असै घर आईकुन गाई बरत आफुक
आफुक गोठय बान्ल।

हामेई सबै मोराई जैलार मिलिकुन
गाउक सबै मानुसके कल, “बनय
चितुवा बाई।” यो कुरा सुनिकुन

गाउक मानुस सबै डाराल।

ओमाटे गाउक सबै मान्छेई कल,
“बनय एस्करै जाईके नाखै।” मै पनि
कल, “बनय एस्करै जैल भने चितुवाई
हाम्राईके खाईके सकित। हामेई गावय
राति पनि चलाख भैकुन बसिके परित।
चितुवा घर पनि आईके सकित।”

मेर नाउ: बिमल राज दरै हो। मै जर्मल
२०३४/१०/१५ गते राम्जाकोट गा. वि. सा. तनहुँ
जिल्ला वडा नं. २ पिपलटार कलार ठावय भैल हो।

गोठालो जाँदा

म दश वर्षको हुँदा एकदिन मेरो गोठालो जाने पालो पज्यो। बिहान नौ बजे खाना खाएर म साथीहरुको घरमा गएँ र गाइ, गोरु फुकाउन भने। त्यहाँबाट म हाम्रो गोठमा गएँ र गाइ, गोरु फुकाएँ। मेरो दुईवटा गोरु र दुईवटा गाइ थिए। अनि मेरो गाइ गोरु साथीहरुको गाइ गोरुसँग मिसाउन लगेँ। हामीहरु चार घरको गाई गोरु मिसाएर चराउन लान तयार भयौँ। तर लाने कहाँ त भनेर सल्लाह गज्यौँ। मैले “बसन्तटार भन्ने जंगलमा लैजाउ” भने। सबै साथीहरुले “हुन्छ,” भनेर त्यही जंगलमा चराउन गयौँ। त्यहाँ पुग्न खोलाको बाटो तरेर एक घण्टा लाग्थ्यो।

जंगल पुगेपछि हामीले गाई गोरु छोडिदियौँ। फेरी मैले साथीहरुलाई सोधेँ, “को को तल गाई गोरु हेर्न बस्ने अनि को को माथि गाई गोरु लिन जाने?”

एकजना साथीले मलाई भन्यो, “तिमी र म माथि गाई गोरु लिन जाउँ।” त्यसपछि हामी दुवैजना माथि जंगलमा गयौँ। अरु दुई जना खोलामा बसेर गाई गोरु छेकेँ। माथिबाट हामी दुईजनाले एक घण्टापछि गाई गोरु खोलातिर भान्यौँ।

अनि हामी सबैले आफ्नो आफ्नो गाई गोरु गन्यौँ। तीन जना साथीहरुको सबै गाईगोरु रहेछ। मेरोचाहि एउटा गोरु हराएछ। साथीहरुले भने, “तिमी तिम्रो हराएको गोरु खोज्न जाउ।” मैले “हुन्छ” भनेर मेरो अरु गाई गोरु साथीहरुलाई हेर्न लगाएँ।

त्यहाँबाट म एकलै हराएको गोरु खोज्न जंगलतिर गएँ। गोरु खोज्दै जादाखेरी मैले एउटा ठूलो चितुवा देखेँ। त्यो चितुवा पनि हिड्दै म पट्टि आउदै थियो। उ म देखि पचास हात जति टाढा थियो। उसलाई मपट्टि आएको देखेर मैले उत्तनैखेर एकदम ठूलो स्वरले, “अभिई!” भने। मेरो स्वर सुनेर चितुवा पनि छिटो छिटो जंगलतिर भाग्यो।

त्यहाबाट म गोरू नखोजि साथीहरु भेट्न छिटो छिटो दौडिएर खोलातिर भरें। साथीहरुले भने, “गोरू नखोजेर किन आएको? तिमीलाई के भयो? अहिले तिमीलाई घरमा सबैले गाली गर्छन।”

त्यसपछि मैले भने, “चितुवा देखें!” साथीहरुले भने, “चितुवा कस्तो थियो?” मैले भने, “एकदम ठूलो डरलाग्दो थियो। उसले मलाई देखेर मुख ‘आँ’ गऱ्यो।” यो कुरा सुनेपछि सबै साथीहरु डराए।

हामीहरुले हराएको गोरू छोडेर खोलामा भएको गाई गोरू लिएर घर आयौं। घर ल्याएपछि गाईगोरू आफ्नो आफ्नो गोठमा बाँध्यौं।

हामी सबै गोठालाहरु मिलेर गाउँको सबै मानिसहरुलाई जंगलमा चितुवा छ भन्यौं। यो कुरा सुनेर गाउँका मानिसहरु पनि सबै डराए। त्यसपछि गाउँका सबै मानिसहरुले भने, “जंगलमा एकलै जान हुदैन।” मैले पनि भने, “एकलै जंगल गयो भने चितुवाले हामीलाई पनि खाना सक्छ। गाउँमा पनि हामी चनाखो भएर बस्नु पर्छ। राति चितुवा घर पनि आउन सक्छ।”

THE DAY I TOOK OUR CATTLE TO GRAZE

One day when I was 10 years old, it was my turn to take our cattle out to graze. After eating rice that morning, I went to see three of my friends and told them that we should go together to take our cattle out to graze. Then I went to our cowshed and untied our two cows and two bulls. After untying our cattle, my friends and I put our cattle together in one large herd and took them out to graze.

Then the four of us had a discussion about where we should take our cattle. I suggested that we take them to Basantarko Woods, and my friends thought that was a good idea. We walked along a path by a stream, and it took us an hour to get there. Then I asked my friends, “Who wants to stay here with his cattle and who wants to take his cattle up the hill to graze?”

One of my friends suggested that he and I take our cattle up the hill. So the two of us took our cattle up the hill. My other two friends stayed by the stream to let their cattle graze. Then an hour later, my friend and I brought our cattle back down to the stream.

When it was time to go home, each of us counted our cattle. My three friends had all of their cattle, but one of my bulls was missing. My friends told me to go look for my missing bull.

I asked my friends to watch my cattle while I went to look for my lost bull.

Then I went off into the woods alone to look for my bull. As I was searching for my bull, I saw a big leopard coming toward me. It was only about 50 feet away. As soon as I saw it, I shouted in a loud voice, “Abhii!” When the leopard heard me shouting, it ran off quickly.

Then forgetting all about my lost bull, I ran as fast as I could down to the stream to meet my friends. When they saw me, one of my friends shouted, “What happened to you? Why

did you come back without your bull? Everyone in your family is going to be mad at you.”

I told my friends that I had seen a leopard, and they all wanted to know what it looked like. I said that it was very big and frightening and that it growled and said “aaaaaa” when it saw me. All my friends were afraid after hearing about the leopard.

Then, without looking for my lost bull, my friends and I took the rest of our cattle home and tied up each cow and bull in its own shed.

After we finished taking care of our cattle, we told everyone in the village that there was a leopard in the woods. When they heard that I had seen a leopard, everyone was afraid.

After that everyone in the village said, “No one should go to the woods alone.” I agreed and said, “If we go to the woods alone, a leopard might eat us.” But I added, “We also need to be careful when we’re at home at night because a leopard could sneak into the village.”

छलफल करिके प्रश्नहरू

१. गाई बरत कखन फुचाल?
२. गाई बरत कछी लेजाल?
३. मेर कत्का गाई बरत रै?
४. गाई बरत बन लेजाईके कत्का घण्टा लाग्तेरै?
५. गाई बरत कमाटे लेजाईके पतेरै?
६. कत्का बरत हेराल?
७. कत्का जेनाई गाई बरत छेक्ल?
८. बनय के भेट्ल?
९. गाई बरत कछी बान्ल?
१०. गाउक मानुसके के कल?
११. यो कथा पढिकुन के कुरा बुभल?